

Ontwerpbesluit Verlenen ontheffing

ProWonen
De heer R. Niehof
Postbus 18
7270 AA Borculo

Datum
8 september 2021

Zaaknummer
2021-000896

Onderwerp
Wet natuurbescherming -
soortbescherming

Inlichtingen bij
Provincieloket
026 359 99 99
post@gelderland.nl

Blad
1 van 15

Locatie
Lochemseweg 21 en 23 te Borculo

Gemeente
Berkelland

Activiteit
Uitvoeren van renovatiewerkzaamheden

Beste meneer Niehof,

Hierbij ontvangt u een ontwerpbesluit over bovengenoemde aanvraag. Wij verlenen u deze ontheffing.

De bijlagen zijn onderdeel van dit besluit

Bijlage 1 bevat een toelichting op ons besluit. Ook zijn de voorschriften van deze ontheffing beschreven in bijlage 1. In bijlage 2 is een kaart van het projectgebied opgenomen en in bijlage 3 de locaties van de mitigerende maatregelen. Neem alle bijlagen goed door.

Ontwerpbesluit

U ontvangt nu het ontwerpbesluit. U mag pas met de activiteiten beginnen als u het definitieve besluit heeft ontvangen.

Wij publiceren dit ontwerpbesluit www.overheid.nl. Belanghebbenden kunnen op dit besluit reageren door middel van het indienen van een zienswijze. Als wij reacties ontvangen, krijgt u hierover bericht.

Wilt u een zienswijze indienen? Dat kan mondeling door contact op te nemen met het Provincieloket, telefoonnummer 026 359 99 99, schriftelijk via Gedeputeerde Staten van Gelderland, Postbus 9090, 6800 GX Arnhem of digitaal via post@gelderland.nl.

Datum

8 september 2021

Zaaknummer

2021- 000896

Blad

2 van 15

Meer informatie

Heeft u nog vragen? Kijk daarvoor op [gelderland.nl](https://www.gelderland.nl). U kunt ook contact opnemen met het Provincieloket via telefoonnummer 026 359 99 99. Houdt u het zaaknummer van deze brief bij de hand. We kunnen u dan sneller helpen.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

Erik Steenbergen
Teammanager Vergunningverlening

Documentnummer inzage stukken:

03401174

Bijlagen

- Bijlage 1 – Toelichting besluit
- Bijlage 2 – Kaart projectgebied
- Bijlage 3 – Mitigerende maatregelen

Datum

8 september 2021

Zaaknummer

2021- 000896

Blad

3 van 15

BIJLAGE 1

Beslissing van GEDEPUTEERDE STATEN VAN GELDERLAND op het verzoek van ProWonen, Postbus 18, 7270AA Borculo, hierna te noemen de aanvrager, van 15 januari 2021 om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming, hierna de Wnb.

De opbouw van deze beslissing is als volgt:

- Allereerst worden de ingediende *aanvraag en het procesverloop* toegelicht;
- Daarna volgt het *besluit* met inbegrip van de voorschriften;
- Onder het kopje '*beoordeling*' wordt de onderbouwing van het besluit gegeven;
- De beslissing wordt afgesloten met een *conclusie en overige verplichtingen*.

AANVRAAG EN PROCESVERLOOP

Op 15 januari 2021 ontvingen wij een aanvraag van ProWonen voor een ontheffing in het kader van hoofdstuk 3 van de Wnb op grond van artikel 3.1 lid 2 voor het opzettelijk vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten, rustplaatsen of eieren van de huismus en artikel 3.5 lid 2 en lid 4 voor het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en het opzettelijk verstoren van vleermuizen.

De ontheffing wordt aangevraagd op basis van de in de wet genoemde belangen van de volksgezondheid of de openbare veiligheid en van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

De aanvraag maakt deel uit van deze ontheffing.

Er is voor het aangevraagde project niet eerder een ontheffing verleend.

Er wordt geen gebruik gemaakt van een gedragscode.

Er heeft een toets plaatsgevonden naar de effecten van het project en de stikstofdepositie op het Natura 2000-gebied. Er is aangegeven dat er geen negatieve effecten zijn. De initiatiefnemer vraagt geen vergunning aan.

Op deze aanvraag is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing verklaard.

Datum
8 september 2021

Zaaknummer
2021- 000896

Blad
4 van 15

BESLUIT

Gedeputeerde Staten van Gelderland

HEBBEN BESLOTEN

gelet op de artikelen 3.3 lid 1, lid 4 en lid 5, en 3.8 lid 1 en lid 5, van de Wet natuurbescherming

ONTHEFFING TE VERLENEN

aan ProWonen, postbus 18, 7270AA Borculo;

voor de soorten, verbodsbepalingen en wettelijke belangen zoals weergegeven in tabel 1

Tabel 1 Soorten, verboden en belangen

Soort	Verbod	Belang
Huismus (<i>Passer domesticus</i>)	Artikel 3.1 lid 2	Het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren of het wegnemen van nesten
Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	Artikel 3.5 lid 2 Artikel 3.5 lid 4	Het opzettelijk verstoren Het opzettelijk beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen

Belang:

- A. Artikel 3.3 lid 4b onder 1 van de Wnb: in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid.
- B. Artikel 3.8 lid 5b onder 3 van de Wnb: in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Aan deze ontheffing zijn op grond van artikel 5.3 van de Wet natuurbescherming de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. De ontheffing geldt voor de Lochemseweg 21 en 23 te Borculo in het plangebied zoals aangegeven in figuur 1 van bijlage 2.
2. De werkzaamheden moeten uiterlijk 31 december 2022 uitgevoerd zijn.
3. De ontheffing geldt uitsluitend voor de soorten, verboden en belangen zoals weergegeven in tabel 1.
4. De ontheffinghouder dient direct contact op te nemen met de provincie Gelderland indien er verbodsbepalingen worden overtreden, waarvoor geen ontheffing is verleend. Dit kan het geval zijn als er negatieve effecten optreden op soorten waarvoor geen ontheffing is verleend of als er onverwachte negatieve effecten van de activiteiten optreden. Dit kan via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2021-000896.
5. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-) personen. De ontheffinghouder blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.

Datum

8 september 2021

Zaaknummer

2021- 000896

Blad

5 van 15

6. De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen beschikken op de plaats waar de activiteiten van de ontheffing worden uitgevoerd over een (digitale) kopie van deze ontheffing, en tonen deze op verzoek aan de daartoe bevoegde toezichthouders en opsporingsambtenaren.
7. De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen zijn op de hoogte van de inhoud en het doel van deze ontheffing en de daaraan verbonden voorschriften, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.
8. Indien de ontheffinghouder de ontheffing in zijn geheel wil overdragen dan dient voor deze naamswijziging toestemming te worden gevraagd bij de provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2021-000896.
9. Minimaal twee weken voor aanvang van de werkzaamheden waarvoor de ontheffing is verleend moet melding worden gedaan van de datum van start van de werkzaamheden bij de provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2021-000896.
10. De voorgenomen werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van de huismus en de gewone dwergvleermuis.
11. Minimaal twee weken voor aanvang van de werkzaamheden waarvoor de ontheffing is verleend, dient door de ontheffinghouder een ondertekende opdrachtbevestiging van de ecologische begeleiding te worden verstrekt aan de provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2021-000896. In de opdrachtbevestiging dient een omschrijving van de ecologische begeleiding, de naam en het telefoonnummer van de ecologisch deskundige te worden vermeld.
12. De ontheffinghouder is er verantwoordelijk voor dat de ecologisch deskundige tijdens het aanbrengen van de mitigerende maatregelen en de ecologische begeleiding alle bevindingen bijhoudt in een logboek. In het logboek wordt vermeld op welke data de deskundige aanwezig was, welke werkzaamheden zijn uitgevoerd en begeleid, en hoeveel exemplaren en verblijfplaatsen van welke beschermde soorten op welke locatie zijn waargenomen. Tevens dienen er duidelijke foto's van de werkzaamheden en de geplaatste voorzieningen te worden opgenomen in het logboek. Het logboek moet altijd aanwezig zijn op de projectlocatie en dient door de ontheffinghouder op verzoek van een toezichthouder direct te worden overhandigd.
13. Het logboek dient door de ontheffinghouder uiterlijk twee weken na afronding van de werkzaamheden aan de provincie Gelderland te worden verstrekt via post@gelderland.nl, onder vermelding van zaaknummer 2021-000896.

Soortspecifieke voorschriften

¹ De provincie Gelderland verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie, habitats en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en ((soort)specifieke) ecologische kennis heeft. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

Met betrekking tot soorten of specifieke soorten kan als deskundige ook iemand worden aangemerkt die:

- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

Datum

8 september 2021

Zaaknummer

2021- 000896

Blad

6 van 15

14. Alle mitigerende maatregelen zoals genoemd in tabel 2 en die zijn opgenomen in bijlage 3 van deze ontheffing dienen te worden uitgevoerd.
15. De deskundige zoals genoemd in voorschrift 10 begeleidt in elke geval het plaatsen of aanbrengen van mitigerende maatregelen en het ongeschikt maken van verblijfplaatsen.
16. Voorafgaand aan de werkzaamheden dienen de woningen ongeschikt gemaakt te worden voor de huismus door voorzichtig handmatig dakpannen te verwijderen. Als zeker is dat er geen huismussen of andere dieren meer aanwezig zijn, kan de ruimte tussen dakpannen en gevels worden afgesloten.
17. Na het ongeschikt maken dient maximaal een week voorafgaand aan de werkzaamheden een controle plaats te vinden of de huismussen vertrokken zijn.
18. Na het uitvoeren van de werkzaamheden aan de daken dient de ruimte tussen het dakbeschot en de dakpannen net zo hoog te zijn als in de huidige situatie, zodat de huismus gebruik kan blijven maken van deze ruimte als broedlocatie.
19. De tijdelijke huismuskasten dienen ten minste drie maanden tegelijkertijd aanwezig te zijn met de permanente voorzieningen. Indien de huismuskasten verwijderd worden, dient dit uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen van de huismus en nadat een ecologisch deskundige heeft vastgesteld dat de kast niet in gebruik is.
20. Alle te renoveren woningen dienen minimaal een 1 week vóór de werkzaamheden ongeschikt gemaakt te worden voor de gewone dwergvleermuis. Dit dient te gebeuren in het actieve seizoen van vleermuizen, globaal lopend van 1 april tot 15 oktober en buiten de kwetsbare kraamperiode (1 mei tot half juli). Indien er in de winterperiode aan woningen gewerkt moet worden, dienen deze vóór de winterperiode ongeschikt te worden gemaakt. Op het moment van ongeschikt maken en de 3 daaropvolgende dagen moet de minimale temperatuur bij zonsondergang 10°C zijn. Een deskundige op het gebied van vleermuizen dient het juiste moment van ongeschikt maken te bepalen.
21. Indien gekozen wordt voor het ongeschikt maken doormiddel van exclusion-flaps , mogen er geen expanderende vulmiddelen (purschuim) gebruikt worden, als achter de openingen nog vleermuizen of andere dieren kunnen zitten. Wanneer bestaande toegangsmogelijkheden worden dichtgezet, dient altijd binnen de twee meter een ontsnappingsmogelijkheid door middel van een exclusion-flap te worden gecreëerd. Dit geldt voor alle potentiële toegangsoeningen, niet alleen die waarvan gebruik is aangetoond.
22. Na het ongeschikt maken dient een controle uitgevoerd te worden of de vleermuizen echt vertrokken zijn, dat is met een vleermuisonderzoek in de avond. De controle dient uiterlijk 3 dagen voorafgaand aan de werkzaamheden in de actieve periode van vleermuizen uitgevoerd te worden en als de minimale temperatuur bij zonsondergang 10°C is geweest. Daar waar de werkzaamheden in de winterperiode plaatsvinden dient deze controle tussen 15 september en 15 oktober te worden uitgevoerd.
23. Indien tijdens de werkzaamheden toch vleermuizen worden aangetroffen, dient het werk ter plaatse stopgezet te worden totdat de vleermuizen uit zichzelf vertrokken zijn. Een deskundige op het gebied van vleermuizen dient hierbij geraadpleegd te worden. Indien de vleermuizen niet uit zichzelf vertrekken, dient contact opgenomen te worden met de provincie Gelderland om toestemming te vragen voor aanvullende maatregelen.
24. De tijdelijk aangebrachte vleermuiskasten dienen te blijven hangen tot de permanente verblijfplaatsen zijn gerealiseerd en beschikbaar zijn, waarbij rekening dient te worden

Datum

8 september 2021

Zaaknummer

2021- 000896

Blad

7 van 15

gehouden met de gewenningsperiode van zes maanden. Daarnaast mogen de tijdelijke vleermuiskasten pas verwijderd worden op het moment dat deze niet in gebruik zijn door vleermuizen en buiten de meest kwetsbare periodes zijnde de kraamperiode (half mei tot half juli) en de winterperiode (1 november tot 1 april). De kasten mogen enkel verwijderd worden onder begeleiding van een ecologisch deskundige.

Datum

8 september 2021

Zaaknummer

2021- 000896

Blad

8 van 15

BEOORDELING VAN DE AANVRAAG**Project***In de aanvraag beschreven project*

Het plangebied bestaat uit de woningen aan de Lochemseweg 21 en 23 te Borculo. De initiatiefnemer is voornemens de twee woningen energetisch te verbeteren. De volgende werkzaamheden zijn voorzien:

- Het vervangen van dak en dakpannen;
- Het isoleren van het dak;
- Het vervangen van dakgoten, gootbeugels en dakdoorvoeren;
- Het isoleren van de spouwmuur.

De initiatiefnemer is voornemens in het najaar van 2021 te starten met de renovatiewerkzaamheden. De werkzaamheden zullen maximaal 3 weken duren waardoor de werkzaamheden uiterlijk voor het einde van 2021 afgerond zijn.

Onderzoek*In de aanvraag beschreven wijze van uitvoering van het onderzoek*

Het uitgevoerde onderzoek naar beschermde soorten is beschreven in hoofdstuk 3 op pagina 5 en 6 van de bij de aanvraag gevoegde rapportage 'Projectplan Lochemseweg 21 en 23 te Borculo' (Boogaard, 2020). Het nader onderzoek naar vogels en vleermuizen heeft plaatsgevonden in 2020 op basis van het Vleermuisprotocol 2017 en kennisdocumenten van BIJ12.

In de aanvraag beschreven ecologische waarden

Tijdens de onderzoeken zijn aangetroffen:

- één nest van de huismus;
- één paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis.

Niet aangetroffen zijn:

- reptielen, amfibieën, overige zoogdieren, beschermde planten, vissen, vlinders en ongewervelden.

In de aanvraag beschreven effecten van het project op de ecologische waarden

Door de renovatiewerkzaamheden worden:

- één nest van de huismus beschadigd en vernield;
- één paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis beschadigd en vernield en vleermuizen verstoord.

In de aanvraag beschreven preventieve maatregelen om effecten te voorkomen

Omdat er buiten het broedseizoen van de huismus wordt gewerkt, wordt doden, verwonden of verstoren van broedende vogels voorkomen.

In de aanvraag beschreven gedragscode

Uit de aanvraag blijkt dat geen gebruik gemaakt wordt van een gedragscode.

Nu preventieve maatregelen, ter voorkoming van overtreding van de in hoofdstuk 3 van de Wnb vermelde verboden, niet voldoende in deze aanvraag zijn opgenomen en er geen gedragscode van toepassing is, is voor het uitvoeren van de aangevraagde activiteit een ontheffing nodig.

In de aanvraag beschreven mitigerende maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de huismus en de gewone dwergvleermuis te beperken, worden maatregelen voorgesteld. De mitigerende maatregelen zijn beschreven in

Datum

8 september 2021

Zaaknummer

2021- 000896

Blad

9 van 15

hoofdstuk 6 op pagina 14 tot en met 17 van de bij de aanvraag gevoegde rapportage 'Projectplan Lochemseweg 21 en 23 te Borculo' (Boogaard, 2020).

De maatregelen die de aanvrager dient uit te voeren zijn per soort uitgewerkt in tabel 2 onder het kopje *Beoordeling* in deze ontheffing. In figuur 2 en 3 van bijlage 3 van deze ontheffing zijn de locaties van de voorzieningen opgenomen.

Beoordeling*Beoordeling ecologisch onderzoek en de mitigerende maatregelen*

Wij hebben het ecologisch onderzoek beoordeeld en wij oordelen dat het onderzoek op de juiste wijze is uitgevoerd en compleet is. De voorgestelde mitigerende maatregelen zijn met enkele aanvullingen voldoende.

Voorafgaand aan de werkzaamheden dienen de woningen ongeschikt gemaakt te worden voor de huismus door voorzichtig handmatig dakpannen te verwijderen. Als zeker is dat er geen huismussen of andere dieren meer aanwezig zijn, kan de ruimte tussen dakpannen en gevels worden afgesloten. Na het ongeschikt maken dient maximaal een week voorafgaand aan de werkzaamheden een controle plaats te vinden of de huismussen vertrokken zijn. Dit is in de ontheffing opgenomen onder de voorschriften 16 en 17.

Indien gekozen wordt voor het ongeschikt maken voor vleermuizen doormiddel van exclusion-flaps, mogen er geen expanderende vulmiddelen (purschuim) gebruikt worden, als achter de openingen nog vleermuizen of andere dieren kunnen zitten. Wanneer bestaande toegangsmogelijkheden worden dichtgezet, dient altijd binnen de twee meter een ontsnappingsmogelijkheid door middel van een exclusion-flap te worden gecreëerd. Dit geldt voor alle potentiële toegangsopeningen, niet alleen die waarvan gebruik is aangetoond. Dit staat in de ontheffing onder voorschrift 21.

Na het vervangen van het dak dient de ruimte tussen het dakbeschot en de dakpannen net zo hoog te zijn als in de huidige situatie, zodat de huismus gebruik kan blijven maken van deze ruimte als broedlocatie. Dit staat in de ontheffing opgenomen onder voorschrift 18.

De tijdelijke huismuskasten dienen ten minste drie maanden tegelijkertijd aanwezig te zijn met de permanente voorzieningen. Indien de huismuskasten verwijderd worden, dient dit uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen van de huismus en nadat een ecologisch deskundige heeft vastgesteld dat de kast niet in gebruik is. Dit is in de ontheffing opgenomen onder voorschrift 19.

De tijdelijke vleermuiskasten dienen ten minste zes maanden tegelijkertijd aanwezig te zijn met de permanent voorzieningen. Indien de vleermuiskasten verwijderd worden, dient dit uitgevoerd te worden buiten de kwetsbare kraam- en winterperiode van de gewone dwergvleermuis en nadat een ecologisch deskundige heeft vastgesteld dat de kast verlaten is. Dit staat in de ontheffing onder voorschrift 24.

Naar aanleiding van bovenstaande zijn alle uit te voeren mitigerende maatregelen in tabel 2 opgenomen.

Tabel 2 Overzicht van de mitigerende maatregelen.

Soorten waarop negatief effect wordt verwacht	Vermijden gevoelige periodes	Tijdelijke mitigatie	Ongeschikt maken of verjagen ruim vóór de ingreep	Permanente mitigatie
Huismus	Renovatiwerkzaamheden buiten broedseizoen uitvoeren (half maart t/m augustus).	Plaatsen van twee nestkasten van het type HMT2 of vergelijkbaar	Voorafgaand aan de werkzaamheden worden de nestplaatsen ongeschikt gemaakt door voorzichtig handmatig	Permanente nestgelegenheden d.m.v. verhoogd vogelschroot. De ruimte tussen

Datum

8 september 2021

Zaaknummer

2021- 000896

Blad

10 van 15

	Ongeschikt maken onder gunstige omstandigheden (droog, niet-vriezend en onder 6 Bft). Renovatiwerkzaamheden afgerond voor start van het broedseizoen.	aan de gevel van de Bisschop van Munsterstraat 16. Voorwaarden: - worden 3 maanden voorafgaand aan de werkzaamheden geplaatst. - worden niet verstoord door de werkzaamheden; - worden op minimaal 3 meter hoogte boven maaiveld geplaatst. In bijlage 3 is de locatie van de voorzieningen opgenomen.	dakpannen te verwijderen en de ruimte tussen pannen en gevel af te sluiten. Na het ongeschikt maken vindt maximaal een week voorafgaand aan de werkzaamheden een nadere controle plaats of de vogels echt vertrokken zijn.	dakbeschoot en dakpan dient ten minste net zo hoog te zijn als in de huidige situatie. In bijlage 3 zijn de locaties van de voorzieningen opgenomen. De foerageer- en drinkmogelijkheden voor de huismus veranderen niet tijdens en na de periode van renovatie. Er blijven voldoende zandige plekken gehandhaafd, waar huismussen hun stofbaden kunnen nemen.
Gewone dwergvleermuis	Renovatie uitvoeren buiten de winterperiode of ongeschikt maken in paarperiode. Werken buiten de kraamperiode.	Plaatsen van vier tijdelijke vleermuiskasten type VMTM1 of vergelijkbaar aan de kopgevels van de Bisschop van Munsterstraat 6 en 16. In bijlage 3 zijn de locaties van de voorzieningen opgenomen.	De te renoveren woningen dienen minimaal een week vóór de werkzaamheden ongeschikt gemaakt te worden. Dit dient te gebeuren in het actieve seizoen van vleermuizen, globaal lopend van 1 april tot 15 oktober en buiten de kwetsbare kraamperiode (1 mei tot half juli). Indien er in de winterperiode aan woningen gewerkt moet worden, dienen deze vóór de winterperiode ongeschikt te worden gemaakt. Op het moment van ongeschikt maken en de 3 daaropvolgende dagen moet de minimale temperatuur bij zonsondergang 10°C zijn. Een deskundige op het gebied van vleermuizen dient het juiste moment van ongeschikt maken te bepalen. Bij het ongeschikt maken doormiddel van exclusion-flaps, mogen er geen expanderende	Aanbrengen van vier inmetseelkasten IB VL 01 in de spouw van de woningen. In bijlage 3 zijn de locaties van de voorzieningen opgenomen. Geen belemmerende elementen in de in- en uitvliegrouete zoals bomen, vlaggenmasten, steigers, etc.

Datum

8 september 2021

Zaaknummer

2021- 000896

Blad

11 van 15

			vulmiddelen (purschuim) gebruikt worden, als achter de openingen nog vleermuizen of andere dieren kunnen zitten. Wanneer bestaande toegangsmogelijkheden worden dichtgezet, dient altijd binnen de twee meter een ontsnappingsmogelijkheid door middel van een exclusion-flap te worden gecreëerd. Na het ongeschikt maken dient een controle uitgevoerd te worden of de vleermuizen echt vertrokken zijn, dat is met een vleermuisonderzoek in de avond. De controle dient uiterlijk 3 dagen voorafgaand aan de werkzaamheden in de actieve periode van vleermuizen uitgevoerd te worden en als de minimale temperatuur bij zonsondergang 10°C is geweest.	

Andere bevredigende oplossing

Andere bevredigende oplossingen van het project zijn beschreven in hoofdstuk 4.4 op pagina 10 van de bij de aanvraag gevoegde rapportage 'Projectplan Lochemseweg 21 en 23 te Borculo' (Boogaard, 2020).

Beoordeling van de andere bevredigende oplossingen

Het project is locatiespecifiek omdat het gaat om de renovatie van bestaande woningen. Om aan het rijksbeleid te kunnen voldoen zal de isolatie van de woningen verbeterd moeten worden. Voor de woningen zijn omvangrijke maatregelen nodig om het benodigde energielabel te kunnen behalen. Een alternatief zou zijn om tot sloop en vervangende nieuwbouw over te gaan. Dit leidt voor de aanwezige soorten alleen maar tot meer negatieve gevolgen. Door de werkzaamheden uit te voeren buiten de kwetsbare perioden van de betreffende soorten en voldoende alternatieve voorzieningen te realiseren, wordt maximaal rekening gehouden met de aanwezigheid van de soorten. Er zijn daarom redelijkerwijs geen alternatieven te bedenken waarbij er minder schade optreedt aan beschermde soorten.

Wij concluderen dat er geen andere bevredigende oplossing bestaat.

Belang

Op pagina 10 en 13 van de bij de aanvraag gevoegde rapportage 'Projectplan Lochemseweg 21 en 23 te Borculo' (Boogaard, 2020) is beschreven welke wettelijke belangen op het project van toepassing zijn.

Beoordeling van belangen

De geplande werkzaamheden worden uitgevoerd in het kader van verduurzaming.

Woningcorporaties verduurzamen het woningbezit om zodoende te voldoen aan afspraken die zijn gemaakt in o.a. het Klimaatakkoord. De uitstoot van CO₂ moet omlaag om klimaatverandering tegen te gaan. De woningen in het plangebied zijn slecht geïsoleerd waardoor de CO₂-uitstoot hoog

Datum

8 september 2021

Zaaknummer

2021- 000896

Blad

12 van 15

is. Naast het terugdringen van deze uitstoot wordt de matige bouwkundige staat van de woningen opgeknapt. Slecht geïsoleerde woningen kampen met tocht en vocht met als gevolg schimmelvorming. Om gezondheidsproblemen bij bewoners te voorkomen wordt een nieuwe schil om de woningen geplaatst. Met de voorgenomen renovatie wordt een leefomgeving gerealiseerd die betere leefomstandigheden en woongenot creëren voor bewoners.

Wij kunnen instemmen met de in de aanvraag beschreven belangen. Het betreft de belangen die zijn weergegeven in tabel 1.

Gunstige staat van instandhouding

In hoofdstuk 5 op pagina 12 van de bij de aanvraag gevoegde rapportage 'Projectplan Lochemseweg 21 en 23 te Borculo' (Boogaard, 2020) is beschreven in hoeverre de gunstige staat van de huismus en de gewone dwergvleermuis in het geding is door het geplande project.

*Beoordeling van de effecten op de staat van instandhouding van de desbetreffende soorten**Huisumus*

Als gevolg van de uitvoering van de geplande werkzaamheden gaat één nestlocatie van de huismus verloren. De werkzaamheden worden uitgevoerd buiten het broedseizoen van de soort, waardoor een effect op het broedsucces is uitgesloten. Buiten het broedseizoen wordt de nestlocatie gebruikt als slaapplek, met name tijdens koude perioden. Hiervoor zijn tijdelijke huismuskasten opgehangen. Na afloop van de werkzaamheden zijn de daken in het plangebied weer geschikt voor de huismus. Een effect op de staat van instandhouding van de huismus is daarmee uitgesloten.

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is de meest voorkomende vleermuissoort in Nederland en kan overal in bebouwd gebied worden verwacht. Door o.a. renovatieprojecten gaan veel verblijfplaatsen van de soort verloren. Bij de geplande werkzaamheden in het plangebied worden twee verblijfplaatsen aangetast. Door het aanbieden van voldoende alternatieve voorzieningen in zowel de tijdelijke als de permanente situatie wordt voorkomen dat het aantal potentiële verblijfplaatsen achteruit gaat. Hierdoor is een negatief effect op de staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis uitgesloten.

Het uitvoeren van de maatregelen als bedoeld in de aanvraag leidt niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de huismus en de gewone dwergvleermuis. Wij kunnen hiermee instemmen.

Op basis van het voorgaande hebben wij bepaald voor welke (aangevraagde) soorten welke verbodsbepalingen worden overtreden. Deze zijn weergegeven in tabel 1. Voor deze soorten en verboden wordt de ontheffing verleend. Dit komt overeen met de aangevraagde soorten en verboden.

Conclusie

Gelet op het voorgaande kan de gevraagde ontheffing worden verleend.

OVERIGE VERPLICHTINGEN

Wij wijzen u erop dat u zelf verantwoordelijk bent voor het verkrijgen van eventueel benodigde ontheffingen, vergunningen of toestemmingen op grond van andere wet- en regelgeving.

Datum
8 september 2021

Zaaknummer
2021- 000896

Blad
13 van 15

BIJLAGE 2

Figuur 1: plangebied rood gearceerd (Boogaard, 2020)

Datum

8 september 2021

Zaaknummer

2021- 000896

Blad

14 van 15

BIJLAGE 3

Figuur 2: locaties van de tijdelijke voorzieningen aan de Bisschop van Munsterstraat 6 en 16. Rood geeft de locaties van de tijdelijke vleermuiskasten weer, geel de tijdelijke huismuskast (Boogaard, 2020)

Datum

8 september 2021

Zaaknummer

2021- 000896

Blad

15 van 15

Figuur 3: locaties van de permanente voorzieningen. De gele lijnen geven het verhoogde vogelschroot weer en de rode vierkanten de inmetstelstenen voor de gewone dwergvleermuis (Boogaard, 2020)